

DATA ABOUT THE AUTHORS

Makohon Valentyna, Doctor of Economics, Professor, Professor Department of Finance,
State University of Trade and Economics
e-mail: makvknuteu@gmail.com

Adamenko Iryna, PhD in Economics, Senior Researcher, Leading Researcher of the Public Finance Department of
the Research Financial Institute,
State university of trade and economics
e-mail: irynadamenko@gmail.com

Подано до редакції 13.01.2023

Прийнято до друку 09.02.2023

УДК 336.64:658.14

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-56-200-206>

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН

Нечипоренко А. В.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні підходи щодо управління фінансовими ризиками підприємства.

Мета статті – дослідження сутності поняття «фінансовий ризик», факторів фінансових ризиків та виокремлення особливостей управління фінансовими ризиками підприємства в умовах трансформаційних змін.

Метод або методологія проведення дослідження. У статті для вирішення поставлених завдань було використано сукупність методів наукового пізнання, що дозволило реалізувати концептуальну єдність наукового дослідження. Застосовано системний метод, метод узагальнення, методи аналізу та синтезу, порівняння, наукової абстракції.

Результати статті. У статті розглянуто підходи щодо визначення поняття «фінансовий ризик». Систематизовано фактори фінансових ризиків підприємства. Визначено необхідність здійснення управління фінансовими ризиками підприємства в умовах трансформаційних змін. Досліджено особливості та етапи управління фінансовими ризиками підприємства. Запропоновано концептуальні засади управління фінансовими ризиками підприємства в системі його фінансової безпеки, що сприятиме застосуванню методів щодо нейтралізації ризиків та забезпечить таким чином дохідність господарюючому суб'єкту й високий рівень фінансової безпеки.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані підприємствами при розробці чи модернізації системи управління фінансовими ризиками.

Висновки. В умовах нестабільності та мінливості зовнішнього економічного середовища ефективна система управління фінансовими ризиками підприємства позитивно впливає на його фінансово-господарську діяльність. Зокрема вона передбачає комплекс заходів щодо зменшення негативного впливу фінансових ризиків на результати діяльності господарюючого суб'єкту й забезпечує зміцнення його фінансової безпеки в умовах трансформаційних змін.

Ключові слова: ризик, невизначеність, фінансові ризики, фінансово-господарська діяльність, підприємство, управління ризиками.

FEATURES OF FINANCIAL RISK MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF TRANSFORMATIONAL CHANGES

Nechyporenko Alina

The subject of the research is theoretical and methodological approaches to the management of financial risks of the enterprise.

The purpose of the article is to study the essence of the concept of «financial risk», the factors of financial risks and the identification of the peculiarities of the management of financial risks of the enterprise in the conditions of transformational changes.

Method or methodology of research. In the article, a set of methods of scientific knowledge was used to solve the tasks, which made it possible to realize the conceptual unity of scientific research. System method, method of generalization, methods of analysis and synthesis, comparison, scientific abstraction are applied.

Results of the article. The article discusses approaches to defining the concept of «financial risk». Factors of financial risks of the enterprise are systematized. The need to manage the company's financial risks in conditions of transformational changes has been identified. Peculiarities and stages of financial risk management of the enterprise are studied. The conceptual principles of financial risk management of the enterprise in the system of its financial security are proposed, which will contribute to the application of risk neutralization methods and thus ensure the profitability of the business entity and a high level of financial security.

Field of application of results. The results of the study can be used by enterprises in the development or modernization of the financial risk management system.

Conclusions. In the conditions of instability and variability of the external economic environment, an effective financial risk management system of an enterprise has a positive effect on its financial and economic activity. In particular, it provides a set of measures to reduce the negative impact of financial risks on the results of the business entity and ensures the strengthening of its financial security in the conditions of transformational changes.

Key words: risk, uncertainty, financial risks, financial and economic activity, enterprise, risk management.

JEL Classifications: G30, G38, D81

Актуальність теми дослідження. Діяльність будь-якого підприємства пов'язана із різноманітними ризиками, які мають різний ступінь впливу на загальні результати його роботи. Ризики, що супроводжують фінансову діяльність підприємства та виникають у зовнішньому та внутрішньому середовищах складають спеціальну групу фінансових ризиків й відіграють найбільш ключову роль в загальному портфелі ризиків підприємства. Зростання впливу фінансових ризиків на результати фінансової діяльності підприємства передусім пов'язане зі стрімкою зміною економіко-політичної ситуації в країні, трансформацією кон'юнктури фінансового ринку, появою новітніх фінансових технологій (FinTech), інноваційних інструментів, трансформаційними змінами економічної системи тощо.

Трансформаційні зміни свідчать про якісні перетворення або становлення економічної системи різного масштабу, що дозволяє здійснити перехід на новий рівень функціонування і розвитку системи, який відбувається послідовно та безперервно. Саме тому на сучасному етапі особливої актуальності набувають питання щодо розробки та впровадження у практику дієвого інструментарію управління фінансовими ризиками на рівні суб'єктів господарювання. Підприємство має напрацювати комплекс методів та інструментів й здійснювати ефективне управління фінансовими ризиками. В свою чергу, управління фінансовими ризиками визначає напрями та можливості забезпечення фінансової стійкості підприємства, його здатність протистояти несприятливим ситуаціям та забезпечувати фінансову безпеку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження питань стосовно управління фінансовими ризиками підприємства зробили такі вчені, як: О. Бездітко, Г. Великоіваненко, В. Вітлінський, А. Горбовий, Д. Жерліцин, М. Кужелєв, О. Лактіонова, О. Сосновська, І. Томашук та ін. Проте, незважаючи на значний науковий доробок учених, актуалізується необхідність здійснення поглибленого дослідження щодо особливостей управління фінансовими ризиками підприємства в умовах трансформаційних змін з метою їх мінімізації.

Мета статті – дослідження сутності поняття «фінансовий ризик», факторів фінансових ризиків та виокремлення особливостей управління фінансовими ризиками підприємства в умовах трансформаційних змін.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ринковій економіці ризик є ключовим елементом підприємництва. На підприємницьку діяльність завжди впливають внутрішні та зовнішні фактори. Для підприємства важливо уникати можливих загроз і вчасно ліквідувати наслідки негативних явищ. Ризиковість є невід'ємною складовою підприємницької діяльності, тому невизначеність розглядається як первинне явище, а ризик – вторинне. Чим більша невизначеність при прийнятті господарського рішення, тим більший ступінь ризику [1, с. 71].

Найбільш важливою характеристикою сучасних ринкових трансформацій є бурхливий розвиток фінансових відносин, що супроводжується постійним розширенням сфери їх застосування. Наявність фінансових каналів поширення кризових явищ розширює сферу управління фінансовими ризиками [2, с. 8].

Розглянемо наукові підходи щодо трактування поняття «фінансовий ризик».

Так, О. Таран зазначає, що «фінансовий ризик – це невід'ємна складова будь-якої фінансової діяльності, яка являє собою неминучі фінансові відносини, що мають різні напрями прояву через виникнення об'єктивно наявної недостатності, неточності або надмірності економічної інформації щодо здійснення певних подій або їхньої випадковості, та обчислюється на підставі оцінки ймовірності втрат унаслідок здійснення під час таких подій деякої господарської діяльності» [3, с. 17].

М. Клапків розглядає фінансові ризики у широкому та вузькому значенні. Так, «у широкому значенні – ризики, які характеризуються ймовірністю втрат фінансових ресурсів (грошових коштів) у господарській діяльності; у вузькому значенні – частина комерційних ризиків, пов'язана з ймовірністю фінансових втрат внаслідок операцій у фінансово-кредитній і біржовій сферах» [4].

В. Вітлінський та Г. Великоіваненко вважають, що «фінансовий ризик – це ймовірність виникнення непередбачуваних фінансових втрат (зниження очікуваного прибутку, доходу, втрата частини чи всього капіталу) у ситуації невизначеності умов здійснення підприємницької діяльності [5].

Отже, розглянувши існуючі наукові підходи, можна узагальнено сказати, що фінансовий ризик – це ризик, який пов'язаний з ймовірністю втрати фінансових ресурсів.

Фінансові ризики пов'язані насамперед із трансформаціями, які відбуваються на фінансовому ринку та в економіці країни загалом. Це можуть бути зміни відсоткових ставок, валютних курсів, зміни галузі або конкретного позичальника. Основні види фінансових ризиків наведено в таблиці 1.

Зазвичай усі види фінансових ризиків взаємозв'язані й відповідно зміна одного виду ризику може досить суттєво вплинути на фінансово-господарську діяльність підприємства та призвести до неочікуваних наслідків.

Фінансові ризики також доцільно розрізняти за їхнім походженням й наслідками. Фінансовий ризик макроекономічного генезису спричинений станом фінансової системи країни, який залежить від чинників національного та міжнародного характеру. Фінансовий ризик мезорівня (галузевого) є наслідком державної

політики щодо фінансування, кредитування та страхування підприємств. Виникнення фінансового ризику на мікрорівні може бути спричинено станом активів підприємства, його ліквідністю, фінансовою стійкістю, платоспроможністю тощо, тобто наслідком прорахунків і недоцінок фінансового менеджменту підприємств [9, с. 45].

Таблиця 1. Основні види фінансових ризиків

Вид ризику	Сутність
Кредитний ризик	розглядається як ризик непогашення кредиту та несплати відповідних відсотків за ним за користування
Процентний ризик	виникає у разі зміни процентних ставок за кредитними ресурсами, що надаються суб'єкту
Валютний ризик	можливий у разі зміни курсів валют, а також політичної ситуації, коли курси не змінюються, а можливості вільного обігу валют є досить обмежені. Ці ризики пов'язані з переоцінкою статей балансу іноземних філій компаній у національній валюті та у зворотних операціях
Ризик ліквідності та структури капіталу	пов'язаний із можливістю втрат під час продажу цінного паперу через зміни в оцінці його якості
Операційний ризик	пов'язаний з помилкою або ж неправильною організацією, нераціональним вибором методу проведення фінансової операції. До цього виду ризику належать можливі помилки менеджерів
Інвестиційний ризик	характеризує можливість виникнення фінансових втрат під час здійснення інвестиційної діяльності
Інфляційний ризик	характеризується можливістю знецінення реальної вартості капіталу, а також очікуваних доходів від здійснення фінансових операцій в умовах інфляції

Джерело: складено автором на основі [6-8].

Отже, фінансові ризики ґрунтуються на об'єктивній невизначеності зовнішнього середовища, обумовленої політичними, економічними, соціальними та іншими факторами макроекономічного впливу, в якому функціонує підприємницька структура. Невизначеність середовища передбачає сукупність чинників, які провокують виникнення ризикової ситуації через те, що підприємство не володіє повною інформацією про абсолютно всі суб'єкти або об'єкти, з якими воно взаємодіє під час здійснення своєї діяльності.

З іншого боку, фінансові ризики також є суб'єктивними, адже реалізуються через людську діяльність. Саме підприємець вибирає з ряду альтернативних рішень, оцінюючи при цьому ризикову ситуацію. Таким чином, особистісні якості та професіоналізм підприємця відіграють важливу роль в оцінці фінансових ризиків та впливають на підсумки роботи [8].

Фінансовий ризик як об'єктивне явище характеризується суб'єктивністю оцінки рівня фінансового ризику, що здійснюється різними учасниками фінансової діяльності з використанням таких факторів, як різний рівень повноти й вірогідності інформації, кваліфікація фінансових менеджерів, їхній професійний досвід у сфері ризик-менеджменту тощо.

Причини фінансових ризиків є досить різноманітними та при цьому можуть виникати спонтанно в процесі діяльності підприємства. Фактори, що впливають на рівень фінансових ризиків підприємства зазвичай прийнято поділяти на зовнішні та внутрішні (рисунк 1).

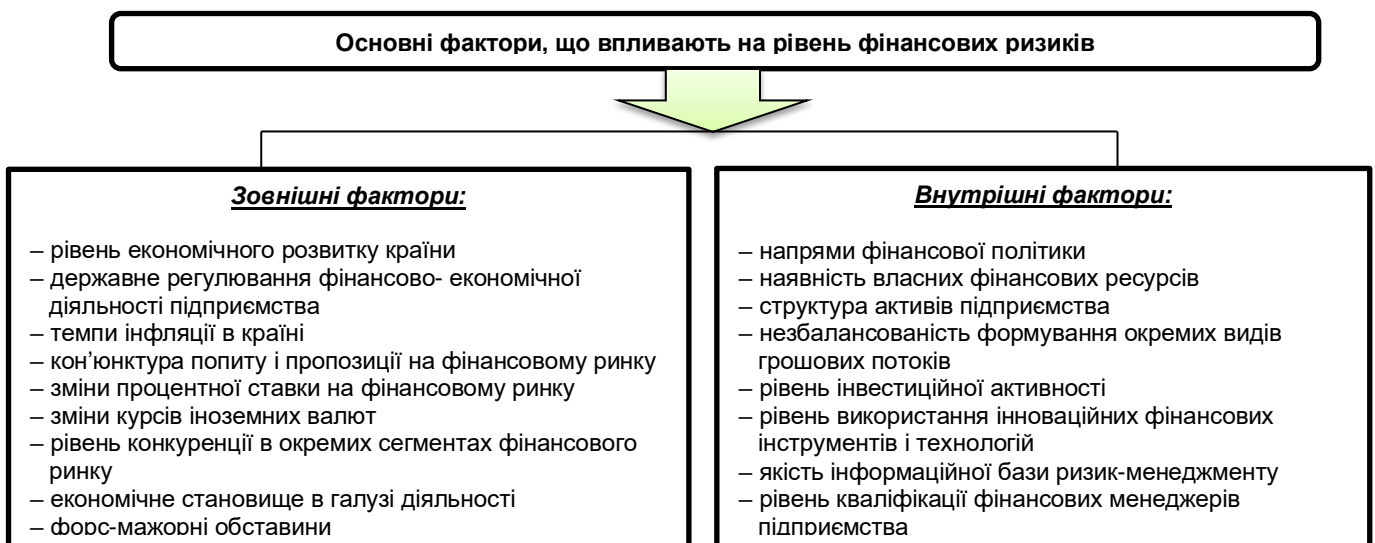

Рисунок 1. Основні фактори, що впливають на рівень фінансових ризиків підприємства

Джерело: складено автором на основі [10-13].

До основних зовнішніх причин (факторів) формування фінансових ризиків належать: нестабільна економічна ситуація в країні; економічна криза; швидкі інфляційні процеси; слабка ефективність державного регулювання облікової ставки банку; значний рівень конкуренції; зниження цін на світовому ринку; політичні чинники тощо [8]. Варто зазначити, що ці причини мають зовнішнє походження для підприємства, а відтак воно не може їх контролювати.

До внутрішніх причин (факторів) формування фінансових ризиків підприємства можна віднести: збільшення витрат на підприємстві; незадовільна фінансова політика підприємства; неефективне управління витратами, доходами та фінансовими результатами; слабкий рівень кваліфікації менеджерів тощо.

Управління фінансовими ризиками підприємства займає важливе місце в системі фінансового менеджменту та в системі управління підприємством. Ефективне управління фінансовими ризиками в умовах трансформаційних змін дає змогу забезпечити досягнення основних цілей фінансової діяльності підприємства. Система управління фінансовими ризиками підприємства зорієнтована на забезпечення оцінки видів фінансових ризиків і нейтралізацію їх можливих негативних наслідків у процесі реалізації управлінських рішень.

Загалом процес управління фінансовими ризиками підприємства передбачає такі основні етапи [8; 14]:

1) Ідентифікація фінансових ризиків підприємства (виявлення факторів, що впливають на рівень ризиків, формування портфеля фінансових ризиків, визначення найбільш ризикових видів й напрямів фінансової діяльності підприємства);

2) Оцінка та аналіз фінансових ризиків (визначення ймовірності можливого настання ризикової події за кожним видом ідентифікованих фінансових ризиків, вибір методів їх оцінювання, оцінювання рівня ймовірності фінансових ризиків, визначення розміру можливого фінансового збитку при настанні ризикової події, ранжування фінансових операцій за розміром можливих фінансових втрат тощо);

3) Вибір і реалізація методів управління фінансовими ризиками, основними з яких є: уникнення, прийняття, перенесення ризику і запобігання збиткам (обґрунтування альтернатив відбувається шляхом застосування обраних методів, розроблення й вжиття підприємством конкретних заходів щодо зменшення ймовірності виникнення окремих видів ризиків і зниження розміру пов'язаних із ними очікуваних втрат, оцінювання результатів і коригування обраних методів);

4) Моніторинг і контроль фінансових ризиків (моніторинг факторів ризику, моніторинг шляхів нейтралізації можливих негативних наслідків фінансових ризиків, моніторинг бюджету витрат, пов'язаних з управлінням фінансовими ризиками, моніторинг результатів реалізації фінансових операцій і видів фінансової діяльності, контроль фінансових ризиків на основі результатів моніторингу та аналізу, за необхідності відбувається коригування управлінських рішень).

При цьому доцільно зауважити, що кожний вищезазначений етап управління фінансовими ризиками підприємства вимагає використання специфічних методів і здійснення спеціальних заходів.

Попередження фінансових ризиків та мінімізація їх негативного впливу на функціонування та розвиток підприємства потребує дослідження умов та природи кожного фактору, який може спричинити фінансові втрати для підприємства, а отже негативно вплинути на його інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках [8].

Важливо зазначити, що в умовах трансформаційних змін найбільш ефективними методами зниження та нейтралізації фінансових ризиків є їхня мінімізація, страхування (зовнішнє та внутрішнє) та диверсифікація.

Грамотно побудована система управління фінансовими ризиками підприємства дозволяє стабілізувати найважливіші стратегічні та тактичні показники ефективності, оптимізувати розподіл ресурсів, капіталу відповідно до оцінки ризиків, запобігти збиткам, щоб підготувати бізнес до певних дій у надзвичайній ситуації та підвищити репутацію підприємства [15].

Для побудови ефективної системи управління фінансовими ризиками необхідно розробити концепцію управління фінансовими ризиками підприємства в цілях забезпечення його фінансової безпеки. Стійкий розвиток підприємництва, що функціонує у конкурентному середовищі, можливий за умов належного рівня фінансової безпеки, що визначається ефективністю протидії факторам ризику зовнішнього та внутрішнього середовища, які в кінцевому підсумку можуть негативно впливати на фінансові результати. Ризик-менеджмент у системі фінансової безпеки підприємства – це сукупність механізмів, підходів, інструментів, які використовуються для планування, організації, реалізації, стимулювання і контролю заходів управління фінансовими ризиками, що виникають у процесі функціонування підприємства під впливом факторів зовнішнього і внутрішнього середовища [16].

Управління фінансовими ризиками через належне виконання функцій ризик-менеджменту в системі забезпечення фінансової безпеки підприємства уможливить якісно будувати прийняття як стратегічних, так і тактичних управлінських рішень, що сприятиме зменшенню помилок під час планування та реалізації стратегії підприємства [17; 18].

На основі вищезазначеного на рисунку 2 наочно представлено концептуальні засади управління фінансовими ризиками підприємства в системі його фінансової безпеки.

Отже, концепція ризик-менеджменту у системі фінансової безпеки підприємства полягає у взаємозв'язку, взаємовизначенні та взаємодоповненні теоретико-методологічних засад та прикладних аспектів управління фінансовими ризиками підприємства.

Рисунок 2. Концептуальні засади управління фінансовими ризиками підприємства в системі його фінансової безпеки

Джерело: складено автором

Висновки. Ефективна система управління фінансовими ризиками підприємства в умовах нестабільності та трансформаційних змін позитивно впливає на його фінансово-господарську діяльність. Така система передбачає комплекс заходів щодо зменшення негативного впливу фінансових ризиків на результати діяльності господарюючого суб'єкту й забезпечує високий рівень його фінансової безпеки. Адже, щоб мінімізувати негативні наслідки зовнішнього економічного середовища, підприємствам у ході здійснення діяльності інколи необхідно приймати доволі нетрадиційні рішення. Крім того, важливо своєчасно виявляти можливі фінансові ризики й уважно підходити до оцінки їх можливих наслідків, щоб ухвалювати ефективні управлінські рішення задля уникнення фінансових втрат та негативних наслідків для підприємства.

Представлені у дослідженні концептуальні засади управління фінансовими ризиками підприємства в системі його фінансової безпеки дозволять інтегрувати інструментарій ризик-менеджменту в усі етапи процесу забезпечення фінансової безпеки підприємства через послідовність дій щодо ідентифікації, аналізу, оцінювання ризиків усіх бізнес-процесів, а також дасть змогу керівництву підприємства приймати управлінські рішення з огляду на ідентифіковані фінансові ризики та оцінку їх потенційних наслідків.

Список використаних джерел

1. Сосновська О. О., Деденко Л. В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2019. № 1(3). С. 70–79.
2. Лактіонова О. А. *Управління фінансовими ризиками*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.
3. Таран О. В. *Сучасні питання проблематики ризиків фінансової сфери діяльності підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз*. Харків: Константа. 2004. 108 с.
4. Клапків М. С. *Страховання фінансових ризиків: монографія*. Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2002. 570 с.
5. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. *Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія*. К.: КНЕУ, 2004. 480 с.
6. Кужелєв М. О. *Корпоративне управління в системі корпоративних відносин: методологічний аспект*. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 23.13. С. 199–203.

7. Онишко С. В. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів : монографія / за заг. ред. д.е.н., професора С. В. Онишко. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2016. 452 с.

8. Томашук І. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. Економіка та суспільство. 2022. №39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64>

9. Бездітко О. Є. Управління фінансовими ризиками підприємства. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2020. №3. С. 43–49.

10. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>

11. Меженська В. В. Діагностика фінансового стану корпорації в умовах динамічного зовнішнього середовища. Схід. 2012. № 1 (115). С. 62–67.

12. Zherlitsyn D. M., Kuzheliev M. O., Nechiporenko A. V. Bioresources Price Trend and GDP Growth Adjustment. International Journal of Advanced Biotechnology and Research (IJABR). Vol. 10. Special Issue-1. 2019. Pp. 379–383.

13. Кужелєв М. О. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2018. № 2. С. 154–168.

14. Горбовий А. Ю. Інноваційна модернізація менеджменту в умовах глобальної нестабільності : монографія / за заг. ред. А. Ю. Горбового ; М. О. Кужелєв, С. В. Онишко, В. І. Куценко, А. А. Олешко, М. В. Гусятинський, А. А. Халецька [та ін.]; УДФСУ. Ірпінь-Білосток, 2018. 305 с.

15. Дмитриченко Л. І., Хімченко А. М., Калиниченко М. П. Корпоративні відносини: методологія дослідження та механізми функціонування : монографія. Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. 160 с.

16. Andersen T., Schröder P. Strategic Risk Management Practice: How to Deal Effectively with Major Corporate Exposures. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 268 p.

17. Нечипоренко А. В. Планування в системі управління підприємством. Соціально-економічні реформи в контексті глобалізації та євроінтеграції. 2014. С. 45–48.

18. Пінчук А. В. Формування інвестиційної стратегії підприємства. Механізми економічного зростання і конкурентоспроможності національного господарства : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 8 грудня 2018 р. ГО «Київський економічний науковий центр». К., 2018. Ч. 1. С. 103–105.

References

1. Sosnovs'ka O. O., Dedenko L. V. (2019). Ryzyk-menedzhment yak instrument zabezpechennya stiykoho funktsionuvannya pidpryyemstva v umovakh nevyznachenosti [Risk management as a tool to ensure stable functioning of the enterprise in conditions of uncertainty]. Yevropeys'kyi naukovyy zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsiy, 1(3). 70–79.

2. Laktionova O. A. (2020). Upravlinnya finansovymy ryzykamy [Management of financial risks]. Vinnytsya: DonNU imeni Vasylya Stusa, 256 s.

3. Taran O. V. (2004). Suchasni pytannya problematyky ryzykiv finansovoyi sfery diyal'nosti pidpryyemstv: teoretychni uzahal'nennya ta prykladnyy analiz [Modern issues of risk issues in the financial sphere of enterprises: theoretical generalizations and applied analysis]. Kharkiv : Konstanta. 108 s.

4. Klaviv M. S. (2002). Strakhuvannya finansovykh ryzykiv [Insurance of financial risks] : monohrafiya. Ternopil' : Ekonomichna dumka, Kart-blansh, 570 s.

5. Vitlins'kyi V. V., Velykoivanenko H. I. (2004). Ryzykologiya v ekonomitsi ta pidpryyemnytsvi [Riskology in economics and entrepreneurship] : monohrafiya. K.: KNEU, 480 s.

6. Kuzheliev M. O. (2014). Korporativne upravlinnya v systemi korporativnykh vidnosyn: metodolohichnyy aspekt [Corporate management in the system of corporate relations: methodological aspect]. Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy, 23.13. 199–203.

7. Onyshko S. V. (2016). Rehulyatyvnyy potentsial finansovoho rynku v umovakh hlobal'nykh vyklykiv [Regulatory potential of the financial market in the conditions of global challenges] : monohrafiya / za zah. red. d.e.n., profesora S. V. Onyshko. Irpin': Vydavnytstvo Natsional'noho universytetu DPS Ukrainy, 452 s.

8. Tomashuk I. (2022). Upravlinnya finansovymy ryzykamy pidpryyemstva yak skladova zabezpechennya staloho funktsionuvannya sub'yekta ekonomiky [Financial risk management of the enterprise as a component of ensuring the sustainable functioning of the economic entity]. Ekonomika ta suspil'stvo, 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64>

9. Bezditko O. Ye. (2020). Upravlinnya finansovymy ryzykamy pidpryyemstva [Management of financial risks of the enterprise]. Tavriys'kyi naukovyy visnyk. Seriya: Ekonomika, 3. 43–49.

10. Nechiporenko A. V., Rybalkina A. O. (2020). Teoretychni aspekty formuvannya ta vykorystannya finansovykh resursiv pidpryyemstva [Theoretical aspects of the formation and use of financial resources of the enterprise]. Efektyvna ekonomika, 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>

11. Mezhen's'ka V. V. (2012). Diagnostyka finansovoho stanu korporatsiyi v umovakh dynamichnoho zovnishn'oho seredovyshcha [Diagnostics of the financial state of the corporation in the conditions of a dynamic external environment]. Skhid, 1 (115). 62–67.

12. Zherlitsyn D. M., Kuzheliev M. O., Nechyporenko A. V. (2019). *Bioresources Price Trend and GDP Growth Adjustment. International Journal of Advanced Biotechnology and Research (IJABR)*, 10. Special Issue-1. 379–383.
13. Kuzheliev M. O. (2018). *Vplyv povedinkovykh faktoriv na upravlinnya finansovoyu diyal'nistyu korporatsiyi: teoretychni aspekty [The influence of behavioral factors on the management of the financial activities of the corporation: theoretical aspects]. Zbirnyk naukovykh prats' Universytetu derzhavnoyi fiskal'noyi sluzhby Ukrainy*, 2. 154–168.
14. Horbovyi A. Yu. (2018). *Innovatsiyna modernizatsiya menedzhmentu v umovakh hlobal'noyi nestabil'nosti [Innovative modernization of management in conditions of global instability] : monohrafiya / za zah. red. A. Yu. Horbovoho ; M. O. Kuzheliev, S. V. Onyshko, V. I. Kutsenko, A. A. Oleshko, M. V. Husyatyn's'kyi, A. A. Khalets'ka [ets]; UDFSU. Irpin'-Bilostok*. 305 s.
15. Dmytrychenko L. I., Khimchenko A. M., Kalynychenko M. P. (2012). *Korporativni vidnosyny: metodolohiya doslidzhennya ta mekhanizmy funktsionuvannya [Corporate relations: research methodology and functioning mechanisms] : monohrafiya. Donets'k : Skhidnyy vydavnychy dim*, 160 s.
16. Andersen T., Schröder P. (2010). *Strategic Risk Management Practice: How to Deal Effectively with Major Corporate Exposures. Cambridge : Cambridge University Press*, 268 p.
17. Nechyporenko A. V. (2014). *Planuvannya v systemi upravlinnya pidpryemstvom [Planning in the enterprise management system]. Sotsial'no-ekonomichni reformy v konteksti hlobalizatsiyi ta yevrointehratsiyi*. S. 45–48.
18. Pinchuk A. V. (2018). *Formuvannya investytsiynoyi stratehii pidpryemstva [Formation of the investment strategy of the enterprise]. Mekhanizmy ekonomichnoho zrostannya i konkurentospromozhnosti natsional'noho hospodarstva : zb. mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 8 hrudnya 2018 r. HO «Kyiv's'kyi ekonomichnyy naukovyy tsentr». K., Ch. 1. S. 103–105.*

ДАНІ ПРО АВТОРА

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Київський університет імені Бориса Грінченка
 вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, Україна
 e-mail: a.nechyporenko@kubg.edu.ua
 ORCID ID: 0000-0003-2494-1465
 Researcher ID: G-5950-2019

DATA ABOUT THE AUTHOR

Nechyporenko Alina, PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Borys Grinchenko Kyiv University
 18/2, Bulvarno-Kudriavska Str, Kyiv, 04053, Ukraine
 e-mail: a.nechyporenko@kubg.edu.ua

Подано до редакції 12.03.2023

Прийнято до друку 27.03.2023